

Voorstel Gebouwenbeleid De Goede Herder Parochie Emmen-Erica

1. Inleiding

'Je hoeft geen profeet te zijn om te weten dat op termijn niet alles in stand is te houden'.

Sinds zijn installatie heeft de pastoor woorden van die strekking met een zekere regelmaat in onze parochie geuit. Veel mensen beseffen die realiteit.

Het onderwerp is ingrijpend, dus emotioneel en heikel.

Als de spreekwoordelijke hete aardappel is het onuitgesproken vooruitgeschoven. Daarin onderscheidt De Goede Herder Parochie Emmen-Erica zich niet van de andere. Mensen hopen dat het hun tijd duurt, hopen dat als dan toch een kerkdeur moet sluiten het een andere kerklocatie treft.

Bij alle gevoeligheden en implicaties is het bestuur dankbaar voor het verloop tot nu toe van het traject om tot parochieel gebouwenbeleid te komen.

- Hoewel voor het blok gezet om gebouwenbeleid te formuleren is het bestuur toch dankbaar voor de Notitie Gebouwenbeleid Bisdom Groningen-Leeuwarden. Met inbreng van de Diocesane Pastorale Raad een evenwichtig document.
- Dankbaar zijn we de 4 parochianen die hun professioneel talent - aannemerij, makelaardij, vastgoed ontwikkeling en deskundig voorzitterschap - hebben ingezet voor het algemeen belang van onze parochie. Zonder invloed van buitenaf hebben zij onafhankelijk, vanuit hun deskundigheid, geconcludeerd en geadviseerd. Zij hebben hun nek uitgestoken!
- Dankbaar zijn we dat het advies van de commissie Gebouwenbeleid op de locatie Gerardus Majella een wake-up call heeft veroorzaakt.
- Dankbaar zijn we dat Robert Kleine, lid van de Protestantse Kerk in Nederland en oud-wethouder van de gemeente Emmen, de adviesbijeenkomsten in onze parochie heeft willen leiden als onafhankelijke gespreksleider.
- Dankbaar zijn we voor het waardige verloop van de adviesbijeenkomsten, voor ieders bijdrage tijdens die bijeenkomsten of per email door het bestuur ontvangen.

Tijdens het traject heeft iedereen een waardigheid en toonzetting gehad die een christelijke gemeenschap heeft op te brengen in navolging van haar Heer. Reden om dankbaar te zijn, ook naar God toe.

In deze notitie probeert het parochiebestuur - voor zover mogelijk - vragen en opmerkingen geuit tijdens adviesbijeenkomsten of per email ontvangen zo goed mogelijk te beantwoorden. Dat alles onder hoofdstuk 2.

Aansluitend, in hoofdstuk 3, de principiële uitgangspunten en overwegingen van het bestuur om tot een beleidskeuze te kunnen komen.

Daarna volgt in hoofdstuk 4, alles wikkende en wegende, de keuzes die het bestuur maakt.

Die voorgenomen keuzes worden volgens kerkelijke richtlijnen ter goedkeuring voorgelegd aan Mgr. Dr. C.F.M. van den Hout, bisschop van Groningen-Leeuwarden. Ná goedkeuring van de bisschop is het gebouwenbeleid van onze parochie formeel vastgesteld. Geen dag eerder!

Voorstel Gebouwenbeleid De Goede Herder Parochie Emmen-Erica

2. Geuite vragen en opmerkingen.

2.1 Passen de adviezen binnen het bisdom beleid?

Elke Nederlandse parochie valt onder Nederlands recht én kerkelijk recht. Parochies worden bestuurd met inachtneming van wat de bisschop bepaalt.

Bisdom beleid is de dwingende reden dat de commissie al het parochieel onroerend goed heeft gewogen. Dat past dus het binnen het bisdom beleid.

Voorgenomen gebouwenbeleid moet de parochie voorleggen aan de bisschop. Het heeft zijn goedkeuring nodig.

Of de bisschop akkoord gaat met elke afzonderlijke afweging en keuze is wat anders. Het staat hem met zijn verantwoordelijkheid (kerkrechtelijk) vrij zijn eigen keuze en afweging te maken. Een parochie heeft zich daaraan te conformeren, volgens de 2e zin van deze reactie.

Bij eenmaal goedgekeurd gebouwenbeleid moet te zijner tijd bij de uitvoering ook op tal van onderdelen (kerkrechtelijk) machtiging van de bisschop worden gevraagd.

Niet alle beleidskeuzes moeten en kunnen in één keer worden uitgevoerd.

Een (mogelijke) kerksluiting gaat niet van de ene op de andere dag, qua menskracht is ook niet alles in één keer uit te voeren en er zijn contracten met verplichtingen. Om maar iets te noemen.

2.2 Hoe bestending is het gebouwenbeleidsplan?

De samenleving verandert altijd. Dat was, is en wordt niet anders. Er is weinig waar direct invloed op is en soms zijn er ontwikkelingen die niemand voorzag. Dat geldt ook voor onze parochie, de Kerk van Jezus is nooit voltooid.

De uitbouw van onze parochie was ook niet in een paar jaar tijd. Na de reformatie was alhier bijna 300 jaar geen katholiek leven totdat katholieke arbeidsmigranten uit Duitse Emsland en wijde omgeving zich hier vestigden.

Na de bouw van de eerste parochiekerk (Erica, 1867) werden tot 1980 parochies gesticht. Zelfs toen ontkerkelijking en ontzuiling landelijk al lang voelbaar waren: omdat Emmen fors groeide (aangejaagd door het naoorlogse Marshallplan), groeide het aantal katholieken nog door.

De jongste parochie constateerde in 1990 geen draagkracht voor een eigen kerk. Plaatselijk hét keerpunt van groei naar krimp.

In 1993 fuseerden 3 parochies (H. Paulus, H. Geest en H. Bernhardus) in Emmen tot één Titus Brandsma Parochie. De 28 jaren jonge H. Geestkerk (wijk Angelslo) werd afgestoten. Die had door ontkerkelijking te weinig perspectief. Onderhand is de ontkerkelijking 30 jaar verder in de tijd.

De krimp van het aantal katholieken - ontkerkelijking én daardoor weinig jonge aanwas en het demografisch gegeven van vergrijzing - zal zonder twijfel voortduren. Straks aangejaagd door de verwachte bevolkingskrimp van Emmen.

Voorstel Gebouwenbeleid De Goede Herder Parochie Emmen-Erica

Met de gebrekkige kennis van nu en statistiek van de koude grond:

- Sinds coronatijd zijn er gemiddeld 22,5 dopelingen per jaar.
- Stel dat dat 100 jaar jaarlijks het geval is (zal wel niet), stel dat alle dopelingen 100 jaar worden (zal wel niet) en stel dat alle dopelingen meelevend katholiek blijven (zal wel niet).
- Dan zou onze parochie op lange termijn 2.250 parochianen tellen ten opzichte van de huidige 8.960 parochianen.

Verdeling van die 45 dopelingen (in 2 jaar tijd) over de kerklocaties: 24 Paulus, 11 Gerardus Majella, 5 Franciscus en 5 OLV Onbevlekt Ontvangen. Eén dopeling van de OLV Onbevlekt Ontvangen is in het buitenland geboren en groeit daar op. Per saldo zijn uit de eigen locatie dus 4 dopelingen voortgekomen.

Buiten de nu onvoorziene maatschappelijke veranderingen: op lange termijn (ná 2030) is een parochie met aanzienlijk minder dan 2.250 parochianen erg aannemelijk.

2.3 Een parochie met eilanden.

Iemand stelt dat we proberen één parochie te zijn maar dat we wel aparte steentjes zijn. Er is veel 'locatie denken'.

Een mening die het bestuur deelt.

Het aantal parochianen dat voor de liturgie een andere dan de eigen kerklocatie bezoekt is per locatie op maximaal 2 handen te tellen.

Op 2 reacties na pleiten alle ontvangen reacties voor de eigen kerklocatie. Die pleidooien voor de eigen kerklocatie zijn niet vaak gezien in de grote context: wat is vruchtbaar voor en dienstbaar aan die toekomstige kleine katholieke geloofsgemeenschap?

De Katholieke Kerk is universeel: de gemeenschap van mensen uit alle volken en culturen die met Christus één lichaam vormen. Het Oudgriekse woord 'Katholikos' betekent letterlijk 'universeel'.

Universeel het éne lichaam van Jezus vormen maar plaatselijk niet verder zien dan de eigen kerklocatie. Het staat haaks. In die zin is nog veel aan katholiciteit te winnen.

Eén van de 2 bedoelde sprekers sprak geen voorkeur uit voor een kerklocatie maar riep het bestuur op keuzes te maken. Geit en kool niet te sparen. De ander opperde 's weekends één liturgie te vieren (waar alle weekendkerkgangers naar toe kunnen) en dat ieder weekend in een andere van de huidige 4 parochiekerken.

Waar kerkgangers heel weinig tot geen loop hebben op een andere kerklocaties, is het onze angst dat er alleen kerkgangers zullen zijn van de kerklocatie waar gevierd wordt. De rest zal "vrij zijn" omdat het niet bij "ons" is.

Daarbij de vraag hoe de krimpende groep katholieken op termijn die 4 kerken financieel in standhouden en met vrijwilligers bemensen? Het Kaski voorziet een forse afname van de kerkelijke vrijwilligers, gezien de neerwaartse trend van de achterliggende jaren. In 2030 is dat 22% van het huidige aantal.

Voorstel Gebouwenbeleid De Goede Herder Parochie Emmen-Erica

Toen 4 zelfstandige parochies per 2015 fuseerden tot de nieuwe parochie De Goede Herder Emmen-Erica was het uitgangspunt tijdens dat fusietraject: zoveel mogelijk lokaal handelen en organiseren.

Niet zonder reden adviseert de commissie om toekomstgericht te investeren in de vitaliteit en mensen in de lokale gemeenschap aan te zetten tot convergentie, waarbij wordt toegewerkt naar een hechte parochiegemeenschap:

'Bewerkstellig dat de individuele locaties niet langer los van elkaar functioneren, maar toegewerkt wordt naar een parochiële gemeenschap, waarbij zoveel als mogelijk centraal wordt samengewerkt en alleen iets per locatie organiseren, wanneer dit lokaal beter kan.' (bladzijde 39 van het advies)

Per email opperde iemand alle kerkelijke activiteiten over te hevelen naar de Gerardus Majella en de andere locaties in Emmen te sluiten. Daarbij veronderstellend: wie kerkelijk vrijwilligerswerk doet, doet dat ook wel op een andere kerklocatie. Wij vrezen helaas dat het wensdenken is en niet op de werkelijkheid berust, gezien het 'locatie denken'.

Een ander ontvangen voorstel: naast de Paulus een 2e geografisch gespreide kerk open te houden. Als variant op het eerdergenoemd voorstel zou 's weekends één liturgie op zondag zijn, wisselend in de 2 kerken. Voor de zondagsliturgie zijn 2 koren te vormen die om het weekend vrij zijn. De keuze voor de Paulus werd niet gemotiveerd. Het is een automatische vooronderstelling?

We hebben hiervoor al gesteld: waar kerkgangers nauwelijks loop hebben op een andere kerklocaties, is het onze angst dat er alleen kerkgangers zijn van de kerklocatie waar gevierd wordt. De rest zal "vrij zijn" omdat het niet bij "ons" is.

Daarnaast: 2 koren vormen (ofwel bestaande koren fuseren) wordt lichtvoetig opgevat. De vergrijzende vrijwilliger zonder opvolging raakt ook alle koren. De coronapandemie heeft tal van koorleden gekost. De meeste zingen al jaren, vaak tientallen jaren, in hetzelfde koor. Elk koor heeft een eigen koorcultuur en idem repertoire. Wie koorlid is op de ene locatie is dat niet vanzelfsprekend op een andere locatie.

2.4 Financieel overzicht 2022 en de hoogste kerkbijdrage.

Talrijke opmerkingen over het financieel overzicht 2022, niet over de eigen kerklocaties maar over de andere.

De door de commissie gepresenteerde financiële cijfers 2022 zijn geen officiële jaarrekening.

Een boekhoudjaar heeft 12 maanden. De ene kerklocatie incasseert x eerder dan de andere. De andere betaalt y eerder dan anderen. Het speelt zich binnen 12 maanden af: 1 januari t/m 31 december.

Het financieel overzicht is de geboekte stand van zaken per 4 augustus 2022, niet meer niet minder. De ene locatie betaalt na die datum wat een andere al heeft betaald. Een andere locatie incasseert na die datum wat een andere al heeft geïncasseerd.

2 Kerklocaties zeggen de hoogste kerkbijdrage te hebben. Dat is afhankelijk van hoe (!) je dat wilt berekenen. Als bestuur zijn we geen scheidsrechter. We gaan er niet op in.

Voorstel Gebouwenbeleid De Goede Herder Parochie Emmen-Erica

Voor te formuleren beleid is de parochiële werkelijkheid van 2030 van belang. Daarbij zijn méér feitelijkheden van belang dan de voornoemde twistvraag. Zoals de commissie stelde: 'Niet alles wat telt, kan geteld worden. En niet alles wat geteld kan worden, telt.'

Hoewel de commissie terecht de kasstromen (jargon: cashflow) van de OLV Onbevlekt Ontvangen benoemde, is gebleken dat de 4 kerklocaties tot nu toe globaal financieel 'gezond' waren.

Dat laatste is een heel knappe prestatie van bijdragende parochianen, locatieraden en onze penningmeester. Dat mag ook gezegd worden! Tot en met 2018 was het financieel beeld van menig locatie heel anders.

2.5 Zijn er inhoudelijke gesprekken met de PKN te Erica?

Het antwoord is: nee.

De commissie adviseert om de OLV Onbevlekt Ontvangen samen te gebruiken met de gemeente van de PKN te Erica. Tot op vandaag heeft het bestuur over helemaal niets een standpunt ingenomen, laat staan dat de bisschop welk beleid dan ook heeft goedgekeurd.

De commissie Gebouwenbeleid werkte zelfstandig, er was geen invloed van buiten af. Er was dus ook geen bemoeienis van bestuur of pastores, ook niet informeel. Zij zijn evenmin tussentijds (informeel) bijgepraat.

Waar bestuur en pastores onwetend waren hebben zij op helemaal niets geanticipeerd. Er zijn juist beslissingen uitgesteld in afwachting van het te ontvangen advies en te formuleren beleid.

Er is geen principiële bezwaar om een kerk te delen met de gemeente van de PKN. Dit advies van de commissie is wel beredeneerd vanuit een katholieke invalshoek.

Wie het kerkgebouw van de PKN in Erica bekijkt - modern, geoutilleerde keuken, zaalruimte, volop toiletvoorziening, compacte kerkzaal met beamprojectie en livestreaming - vraagt zich ook af wat die gemeente wint bij medegebruik van de OLV Onbevlekt Ontvangen.

De katholieke gemeenschap van de OLV Onbevlekt Ontvangen zit qua kerkgebouw erg ruim in de jas, die jas wordt de komende jaren nog ruimer, heeft bijna geen van de voorzieningen als die van het PKN-kerkgebouw ter plaatse. Katholieken, krimpand (4 dopelingen uit eigen kring in de achterliggende 2 jaar) en vergrijzend, zouden ook kunnen samenkomen in het PKN-kerkgebouw.

In lijn met het advies van de commissie kan wel iets anders gemeld worden.

Eind december 2022 vroeg de Poolse katholieke geloofsgemeenschap om elke zondag om 09.00 uur de liturgie te mogen vieren in de OLV Onbevlekt Ontvangen. Tegen vergoeding. 2 Dagen voor de adviesbijeenkomsten oordeelde de locatieraad positief. Begin februari was het positief besluit van het bestuur. Waar de besluitvorming formeel niet rond was, moest dit 26 januari ongenoemd blijven.

2.6 Wat is invloed van de monumentale status van een kerkgebouw?

Het mogelijk afstoten van een kerkgebouw met monumentale status, provinciaal of rijks, is als proces stroperiger. De overheid heeft inbreng bij de herbestemming.

Voorstel Gebouwenbeleid De Goede Herder Parochie Emmen-Erica

In het land zijn tal van rijksmonumentale kerkgebouwen her bestemd, in overleg met de overheid. Sommige gemeenten en provincies hebben hier beleid op, beseffend dat niet alle kerkgebouwen als kerk in stand zijn te houden.

Rijksmonumentale kerken hebben een instandhoudingssubsidie voor het casco. Die regeling is veranderlijk. Ook het percentage van de subsidie wil nog al eens veranderen en niet al het onderhoud is subsidiabel.

Onderhoud van een rijksmonument brengt overheidsbemoeienis over het hoe en wat van onderhoud. Ondanks subsidie is een rijksmonument niet bij voorbaat goedkoper dan een niet monumentaal kerkgebouw.

Inzet van gespecialiseerde bouwlieden en verplicht gebruik van voorgeschreven materialen kunnen zelfs kostenverhogend zijn. Per saldo kost onderhoud van een rijksmonument geld.

Buiten de instandhoudingssubsidie valt de muurschilderingen in de Gerardus Majella. Die zijn door lekkage van het dak deels beschadigd.

Restaurateurs gingen op kosten van de verzekeraar aan het werk. Zij rapporteerden op 22 september 2022 dat er bij de restauratie 2002/2003 - met de kennis van nu (!) - iets niet goed is gedaan.

De herstelwerkzaamheden, die niet voltooid zijn, kostten tot nu toe € 20.188,85. Dat is meer dan de offerte die de verzekeraar werd voorgelegd. Die heeft gelukkig zonder problemen de nota's vergoed.

Onbekend is wat voltooiing van de herstelwerkzaamheden gaat kosten, onbekend is wie de financiële schade draagt van wat bij de restauratie 2002/2003 dan niet goed is gedaan. Het project ligt stil, temeer waar gebouwenbeleid geformuleerd moet worden.

2.7 Kan het scoutinggebouw pilot zijn, zodat uitbreiding snel kan plaatsvinden?

De scouting gebruikt in Erica het gebouw achter de kerk, eigendom van de parochie. De scouting heeft 150 leden en 130 personen op de wachtlijst. Men denkt al lange tijd na over uitbreiding van het gebouw.

Als het bestuur dit advies van de commissie over zal nemen en de goedkeuring van de bisschop heeft gekregen dan is het bestuur bereid op korte termijn inhoudelijk het gesprek aan te gaan met de scouting.

2.8 Culturele activiteiten in parochiekerken.

Vanuit de locatie Gerardus Majella de melding dat een commissie zich bezig gaat houden met culturele activiteiten. De commissie Gebouwenbeleid gaf zo'n advies voor de locatie OLV Onbevlekt Ontvangen met als sub advies zo nodig de toiletten uit te breiden.

Cultuur en religie trokken in achterliggende eeuwen vaak samen op, hebben elkaar vaak positief gevoed. Elke gemeente en parochie droomt ervan om centrum te zijn van religie én cultuur.

Nuchterheid gebiedt te zeggen dat impresariaat een vak op zich is, cultureel centrum zijn in een kerkgebouw ook. Weinig kerken - protestants of katholiek - die dat op zo'n niveau waar maken dat het stabiel een substantiële inkomstenbron is waarmee het kerkgebouw mede gefinancierd kan worden.

Los van de concurrentie met de talrijke andere kerkgebouwen. Het vergt koffievoorziening, tijdens de pauze of na afloop van de voorstelling, en voldoende toiletruimte. Het vraagt inzet

Voorstel Gebouwenbeleid De Goede Herder Parochie Emmen-Erica

van vrijwilligers. Meestal dient zich niet de professionele artiest aan maar performers met weinig financiële armslag. De kost (investeringen in toilet- en koffievoorziening) wordt zelden gevolgd door de baat.

Neemt niet weg dat het bestuur cultureel gebruik van onze kerken van harte aanbeveelt! Al was het om de plaatselijke kerk in een ontkerkelijkt land weer in het daglicht te plaatsen, te profileren.

Laat onverlet dat cultureel gebruik van een katholiek kerkgebouw ook grenzen kent.

Een katholiek kerkgebouw is gewijd, onttrokken aan wereldlijk gebruik en expliciet toegewijd aan God. Het is Zijn Huis - waar de Heer zelf aanwezig is, de brandende godslamp getuigt daarvan - waar de eredienst voor Hem wordt gevierd.

Of het in een ontkerkelijkte samenleving wel of niet wordt begrepen: niet alles kan.

2.9 Minder vrijwilligers in de Franciscus door corona?

De commissie meldt dat de Franciscus sinds corona 25 vrijwilligers minder heeft. Volgens een ontvangen reactie is dat niet waar en wordt gevraagd waar de opmerking vandaan komt.

Als bestuur waren wij niet bij gesprekken van de commissie aanwezig. Onmogelijk voor ons om daar inhoudelijk op te reageren. De vraag is voorgelegd aan de commissie. De reactie van de commissie is als volgt:

‘Een commissielid heeft een gesprek gehad met iemand van de locatieraad. Op dat gesprek volgde een 2e gesprek met de genoemde persoon en een ander lid van de locatieraad. De tekst is als concept voorgelegd aan het eerstgenoemd lid van de locatieraad. De door die persoon aangegeven correcties zijn overgenomen in de uiteindelijke tekst. Over het getal 25 werd geen opmerking gemaakt.’

Tijdens de adviesbijeenkomst in Erica werd vanuit de locatieraad opgemerkt: ‘In locatie Franciscus aantal vrijwilligers omlaag gegaan echter wel nog op sterkte. We hebben het bestuur een uitgebreide notitie gegeven.’

Kenmerkend voor de coronapandemie: alle parochies, gemeenten, verenigingen en clubs hebben een forse afname van vrijwilligers gezien. Een gegeven dat Kaski nog niet eens in de cijfers heeft verwerkt.

Zoals door de pandemie in alle Nederlandse kerken ook de kerkgang versneld neerwaarts is gegaan. Dat is ook nog niet verwerkt in de toch al treurige toekomstverwachtingen van het Kaski.

2.10 Ontbreken actuele Meerjarenonderhoudsplan (MOP) Franciscus.

In opdracht van het bisdom Groningen-Leeuwarden inspecteert een extern bureau eens in de zoveel jaar alle katholieke kerkgebouwen en pastorieën.

Op basis van die inspectie wordt een meerjarenonderhoudsplan (MOP) gemaakt. Dan is bekend hoeveel jaarlijks gereserveerd moet worden voor (groot)onderhoud en wanneer dat onderhoud uitgevoerd moet worden.

Slechts 3 kerklocaties hebben eind oktober of begin november 2022 van het extern bureau nieuwe MOP's ontvangen, voor de periode 2023-2032. Uitgezonderd de Franciscus die een verouderd MOP heeft, voor de periode 2012-2021.

Voorstel Gebouwenbeleid De Goede Herder Parochie Emmen-Erica

Er is gevraagd waarom de Franciscus geen recent MOP ontving en of dat invloed had op het advies van de commissie.

De laatste inspectie van de Franciscus door het extern bureau was 20 maart 2012. Op basis daarvan is het MOP 2012-2021 gemaakt.

Uitgezonderd de Franciscus zijn de andere kerklocaties in 2017 geïnspecteerd en kregen de MOP 2018-2027. De Franciscus kreeg geen nieuw MOP. In 2022 was opnieuw de inspectie, wederom uitgezonderd de Franciscus. De andere locaties kregen hun MOP 2023-2032. Niet de Franciscus.

Dat een actueel MOP voor de Franciscus ontbreekt was geen bestuurlijk anticiperen ofwel 'voorsorteren'. De Franciscus ontbrak al in 2017 al bij de geplande inspectie.

In 2017 werd onze bisschop benoemd, die moest zich inwerken in zijn nieuw bisdom en niemand een flauw idee had dat er gebouwenbeleid zou komen. Laat staan hoe dat ingevuld zou worden. Het parochiebestuur was ook compleet anders samengesteld. Niemand kan zo succesvol in een glazen bol kijken.

Het huidige bestuur heeft evenmin geanticipeerd. Het is vaker gezegd en voor de goede orde nog eens herhaald:

De commissie Gebouwenbeleid werkte zelfstandig, er was geen invloed van buiten af. Er was dus ook geen bemoeienis van bestuur of pastores, ook niet informeel. Zij zijn evenmin tussentijds (informeel) bijgepraat.

Waar MOP's direct naar de kerklocaties worden gestuurd, de persoon die onderhoud in zijn of haar portefeuille heeft, is het bestuur toen en nu ontgaan dat voor één locatie de MOP ontbrak. De locatieraad gaf ook geen signaal richting bestuur.

Het bestuur heeft het extern bureau - adviesburo van der Plas te Groningen - de vraag ook voorgelegd. Zij mailden 1 februari jl. aan de vicevoorzitter van het bestuur:

'Ik heb uitgezocht, nog met een collega hier over gesproken en het Bisdom gebeld. Maar op een of andere wijze is Emmerschans voor het laatst in 2012 geïnspecteerd. Waarom dit is geweest is bij niemand bekend. Maar we zullen zorgen dat dit jaar Emmerschans geïnspecteerd wordt en dezelfde start jaren krijgt als de andere locaties. Wij starten eind april met de inspecties, we zullen Emmerschans dan gelijk inplannen.'

Of het ontbreken van een actueel MOP nadelig is geweest voor het advies van de commissie met betrekking tot de Franciscus lijkt héél onwaarschijnlijk. De commissie heeft namelijk zelf de staat van onderhoud waargenomen en concludeert:

'Als commissie hebben wij de gebouwen van de locatie bekeken, Voor de St. Franciscuskerk en de pastorie kan worden gesteld, dat een energielabel NIET verplicht is voor de kerk, omdat deze valt onder religieuze activiteiten. Voor de pastorie geldt dit niet, omdat deze in de private sfeer verhuurd wordt en derhalve niet voor kerkelijke doeleinden wordt gebruikt. Ten aanzien van dit gebouw geldt, dat deze geheel geïsoleerd is en aan de daaraan gestelde eisen voldoet. De locatie kent geen andere gebouwen dan de kerk en pastorie. Beide gebouwen bevinden zich in goede staat van onderhoud.' (bladzijde 29 van het advies)

Wat de onderhoudsstaat van de Franciscus betreft oordeelde de commissie positief.

Eind november 2022 presenteerde de commissie haar advies aan het bestuur. Wij denken dat de commissie de nieuwste MOP's van de andere kerklocaties ergens eind oktober, begin

Voorstel Gebouwenbeleid De Goede Herder Parochie Emmen-Erica

november heeft ontvangen. Wij vermoeden dat men toen al bezig was de werkzaamheden af te ronden, het advies aan het parochiebestuur te formuleren.

Waar zij zelf ter plekke de onderhoudsstaat van alle gebouwen heeft onderzocht vermoeden wij dat die nieuwe MOP's evenmin het advies van de commissie heeft beïnvloed.

2.11 Wat is het voordeel van samenvoegen beide kerkhoven?

De commissie spreekt niet over samenvoeging van de 2 parochiële kerkhoven van de OLV Onbevlekt Ontvangen en de Gerardus Majella.

De commissie adviseert om de onderlinge samenwerking te bevorderen.

Bij het fusietraject was door het bisdom voorgeschreven dat er periodiek overleg zou zijn met de beheerders van de verschillende kerkhoven van de een en dezelfde fusieparochie. Dat is in onze parochie niet van de grond gekomen. Wij vermoeden omdat toen het uitgangspunt was: zoveel mogelijk lokaal handelen en organiseren.

Beide kerkhoven zijn katholiek. Daarmee vallen beide, wel of niet met erfpacht belast, onder de werking van het kerkelijk recht en dus onder verantwoordelijkheid van hetzelfde bestuur.

De commissie merkt op dat wereldlijke wet- en regelgeving steeds meer eisen stelt aan het beheer en de administratie van begraafplaatsen. Dus overleg om de uitvoering daarvan niet in de knel te laten komen. Daarover spreekt de commissie.

Als vrijwilligers zo schaars zijn geworden als het Kaski voorziet dan heeft het bestuur geen principieel bezwaar als beide kerkhoven dezelfde beheerder zouden hebben. Van belang is dat beide als katholieke kerkhoven open kunnen blijven.

2.12 Is er een dubbeltelling van vrijwilligers?

Vanuit de Franciscus wordt gevraagd of andere kerklocaties vrijwilligers met meerdere taken dubbel hebben geteld. Dit is bij de Franciscus expliciet niet het geval.

De Paulus heeft een lijst die gebruikt wordt voor de kerstattenties van vrijwilligers. Geen van hen die dubbele attenties krijgt als gevolg van meerdere taken. Dubbele namen komen er dus niet voor.

Wie bij de locaties Franciscus, OLV Onbevlekt Ontvangen en Paulus het aantal parochianen afzet tegen het aantal vrijwilligers komt geen opvallende afwijkingen tegen. Franciscus: 917 parochianen en 48 vrijwilligers, OLV Onbevlekt Ontvangen: 1.825 parochianen en 70 vrijwilligers, Paulus: 4.747 parochianen en 131 vrijwilligers.

Het aantal vrijwilligers van de Gerard Majella, genoemd tijdens de adviesbijeenkomst, wijkt in positieve zin af van de andere locaties: 1.417 parochianen en (meer dan) 80 vrijwilligers. Het Kaski meldde in 2020 74 vrijwilligers, dat volgens eigen opgaaf van de locatie. Waaronder 37 koorleden waarvan 30 personen alleen koorlid waren.

Toen was er nog een locatieraad. Nadien is het dameskoor gestopt met dirigent en organist. Daarna is ook het aantal kosters, lectoren en uitvaartassistenten afgenomen. Het genoemd getal van (meer dan) 80 vrijwilligers kan wellicht op een dubbeltelling wijzen.

Voorstel Gebouwenbeleid De Goede Herder Parochie Emmen-Erica

2.13 Een nieuw opgezet parochieblad.

Vanuit de locatie Franciscus wordt gevraagd of er een verband is tussen de vernieuwing van het parochieblad en te formuleren gebouwenbeleid.

Het antwoord is: nee.

Vernieuwing van het parochieblad - naar inhoud en uiterlijk - is in de 1e helft van 2019 in het bestuur besproken. Dat is 3 jaar voordat de commissie Gebouwenbeleid werd geïnstalleerd.

Door privé besloemingen van betrokken personen en daarbij de coronapandemie kwam deze vernieuwing tot stilstand. Die draad werd recentelijk weer opgepakt. Het parochieblad een nieuwe naam geven is bij niemand opgekomen, dus ook geen motief geweest.

Bij de vraag of de commissie wist van een vernieuwing van het parochieblad, herhalen wij wat al vaker gezegd is:

De commissie Gebouwenbeleid werkte zelfstandig, er was geen invloed van buiten af. Er was dus ook geen bemoeienis van bestuur of pastores, ook niet informeel. Zij zijn evenmin tussentijds (informeel) bijgepraat.

De commissie is niet door bestuur of pastores geïnformeerd over een vernieuwing van het parochieblad. Los daarvan: er is geen verband tussen beide.

Of de commissie via een andere route wist van een vernieuwing van het parochieblad, er zijn daarbij meer personen betrokken, dat weten wij niet. De commissie noemt het niet.

2.14 Onjuiste weergave vitaliteit Gerardus Majella.

We betreuren dat door een omissie in het advies, waarbij een 0 was weggefallen en 5 in plaats van 50 vrijwilligers genoemd werden, vrijwilligers zich geraakt voelen. De omissie wordt vermeld in de errata bij het rapport.

We waarderen hun bijdrage zeer en hopen ook in de toekomst op hen te mogen rekenen.

De andere beoordeling van de vitaliteit van deze kerklocatie, ten opzichte van het oordeel dat de commissie in haar advies geeft, wordt mogelijk veroorzaakt omdat het hen moeilijk was gegevens boven water te krijgen. De commissie kon niet terecht bij de locatieraad die, op één persoon na, niet bestond.

Het ontbreken van een functionerende locatieraad, krapte bij de koster, een vacant secretariaat en de vacature van (formele) kerkhofbeheerder bedreigden recentelijk de dagelijkse gang van zaken. Het open blijven van de kerk en het kerkhof waren in het gedrang.

Er zijn mensen persoonlijk benaderd en er is oproep gedaan in de kerk. Resultaat had het niet. Dat resulteerde in de noodoproep van de pastoor, december 2021/januari 2022, in het parochieblad, de dorpskrant en via de website van de parochie. Er meldden zich 2 personen. Iemand voor het secretariaat en voor het kerkhofbeheer. Voor het overige was er geen respons!

Dat een nieuwe locatieraad zich spontaan aandient met het voornemen tot reactivering te komen, juicht het bestuur van harte toe!

2.15 Van wie is de kerk, waar gaat het geld van de verkoop naar toe?

De eigenaresse van een kerk is meestal een rechtspersoon in ons geval De Goede Herder Parochie Emmen-Erica, op haar beurt onderdeel van het bisdom Groningen-Leeuwarden.

Voorstel Gebouwenbeleid De Goede Herder Parochie Emmen-Erica

Als een parochie onroerend goed zou verkopen, zoals een kerk, dan is de verkoopopbrengst minus kosten voor die parochie.

Tot niet lang geleden droeg het bisdom financieel fors bij als er nieuwe kerken werden gebouwd.

- Uit onze eigen parochiegeschiedenis: de kerk die men in 1990 wilde bouwen voor de H. Berhardusparochie zou volgens begroting f 800.000,- kosten. Het bisdom zou daarvan f 500.000,- betalen. De parochie moest f 300.000,- opbrengen. Onder de gelovigen ontbrak het toen aan draagkracht, het bouwproject ging niet door.
- In dezelfde lijn was het bisdom een financier bij kerkrestauraties.

Waar het bisdom fors geld toelegde op kerkbouw en kerkrestauratie bestaat de diocesane regeling dat bij verkoop 15% van de netto opbrengst wordt afgedragen aan het bisdom. Het bisdom besteedt dat weer aan kerkbouw.

Ter voorkoming van misverstanden: die regeling bestond voordat Mgr. Dr. C.F.M. van den Hout bisschop werd, bestond dus al voordat diocesaan gebouwenbeleid werd geformuleerd.

2.16 Wat wordt m.b.t. de Franciscus bedoeld met ‘overlooplocatie’?

Wij vermoeden dat de commissie bedoelt te zeggen dat de locatie Franciscus op korte afstand tussen de andere kerklocaties van Emmen ligt.

Wellicht dat de commissie ook bedoelt te zeggen dat sommige parochianen van de locatie Franciscus dicht(er)bij een van de andere locaties wonen?

De kortste afstand volgende ANWB-routeplanner, per auto:

- Afstand Franciscus-Paulus: 3,8 km
- Afstand Franciscus-Gerardus Majella: 4,3 km
- Afstand Paulus-Gerardus Majella: 6,5 km

De kortste afstand volgende ANWB-routeplanner, per fiets:

- Afstand Franciscus-Paulus: 3,6 km
- Afstand Franciscus-Gerardus Majella: 4,2 km
- Afstand Paulus-Gerardus Majella: 6,0 km

2.17 Is huisvesting asielzoekers eigen verantwoordelijkheid van de parochie?

De pastorie van de Franciscus is verhuurd aan statushouders, een vluchtelingengezin. Er wordt gesteld wordt dat de parochie een eigen verantwoordelijkheid draagt voor de opvang van vluchtelingen. Gevraagd wordt naar het beleid van de parochie hierin.

De parochie had en heeft geen huisvestingsbeleid voor asielzoekers.

In het tijdperk van verzuiling waren er katholieke, protestantse, socialistische en liberale woningbouwcoöperaties. Die zijn met de tijdsgeest verschoten van levensbeschouwelijk kleur. Zij zijn seculier als de samenleving geworden.

Reguliere (volks)huisvesting is geen maatschappelijk taak van de kerken, ook niet voor een bepaalde doelgroep. Geen parochie en/of gemeente heeft die expertise en financiën om op dat terrein serieus iets te betekenen.

Voorstel Gebouwenbeleid De Goede Herder Parochie Emmen-Erica

Elke parochie heeft een huisvestingsverplichting jegens de bedienende priester. Die heeft een afwijkende bezoldiging. Priesters krijgen geen salaris, zoals de meesten, maar inwoning én kost in een ter beschikking gestelde ambtswoning. Een pastoriehuishouding is rekening parochiekas, als onderdeel van het loonhuis. Daarnaast krijgen priesters maandelijks een toelage vastgesteld door het bisdom, dat heette ooit zakgeld. Daarom werd een pastorie bij elke parochiekerk gebouwd.

Vanuit de historie heeft onze parochie 4 pastorieën: OLV Onbevlekt Ontvangen, Gerardus Majella, Paulus en Franciscus. Daarnaast heeft de locatie Gerardus Majella de vroegere onderwijzerswoning. Katholieke scholen zijn ooit gebouwd op parochiegrond.

De pastorie bij de Pauluskerk is ter beschikking van de pastoor. De pastorie bij de Gerardus Majellakerk is ter beschikking van de pastoraal werkster. De toenmalige bisschop Mgr. Dr. G.J.N. de Korte verplichtte haar tot het bewonen van die pastorie. Die bewoning is dus onlosmakelijk verbonden met haar officiële pastorale zending en daarom gebonden aan de arbeidsovereenkomst (waarin sprake is van het verplicht wonen in de dienstwoning ofwel pastorie). De pastoraal werkster betaalt huur.

Leegstand is nooit bevorderlijk voor onroerend goed en locaties kunnen de huuropbrengst van hun niet kerkelijk gebruikte pastorie of voormalige onderwijzerswoning goed gebruiken.

De voormalige onderwijzerswoning van de Gerardus Majella en de pastorieën van de OLV Onbevlekt Ontvangen en Franciscus zijn particulier in verhuurde staat. Er was een tijd dat een parochie (later: locatie) al blij was dat iemand de pastorie wilde huren. Er is nooit serieus en weloverwogen verhuurbeleid gevormd.

De commissie adviseert de parochie niet op te treden als vastgoedbeheerder. Juridisch zijn er veel haken en ogen, die iemand zonder expertise niet overziet. Bouwkundige regelgeving en verplichte wettelijke investeringen maken het nog problematischer.

De commissie merkt op dat verhuurd onroerend goed een blok aan het been kan zijn. Het risico dat verplichte investeringen niet of nauwelijks worden terugverdiend. Een serieus geluid.

Onder 2.1 hebben wij opgemerkt: Elke Nederlandse parochie valt onder Nederlands recht én kerkelijk recht. Ongeacht welke kerk wordt behouden of juist niet: het gaat wringen!

- Sluit de Paulus dan moet de pastoor (kerkrechtelijk) elders gehuisvest worden.
- Sluit de Gerardus Majella dan moet de pastoraal werkster (kerkrechtelijk) elders gehuisvest worden en de arbeidsovereenkomst mét woonverplichting is ook nog eens Nederlands recht.
- Sluiten de Paulus en Gerardus Majella beide dan moeten 2 personen, de pastoor en de pastoraal werkster, elders gehuisvest worden.
- Bekend is wat de bisschop prefereert: priesters die de pastorie bij de kerk bewonen.
- De andere woningen van de parochie zijn particulier in verhuurde staat.

De commissie was, naar wij vermoeden, onwetend dat de pastorie van de Gerardus Majella is gekoppeld aan de officiële pastorale zending en een arbeidsovereenkomst. Zij weet van particuliere verhuur van de pastorieën van de OLV Onbevlekt Ontvangen, de Franciscus en de voormalige onderwijzerswoning. Daarover heeft de commissie inhoudelijke opmerkingen gemaakt.

Voorstel Gebouwenbeleid De Goede Herder Parochie Emmen-Erica

Bijbelse pleitbezorging tot gastvrijheid voor de vreemdeling, de zwerver in eigen huis op te nemen, enz., enz. is gericht tot elke gelovige. Die kan in geloof weten wat hem of haar zelf te doen staat.

Als parochie hebben we - waar we kunnen - 100% verantwoordelijkheid als er sprake is van directe en acute nood. Maar daar is vooraf geen theoretisch beleid op te maken. Het is een kwestie op het juiste moment tot concrete daden te komen, als de nood zich acuut aandient.

Achter in het Drieluik (locatie Paulus) is ooit onderdak geboden aan een vluchtelingengezin dat nergens terecht kon. Tijdens de pandemie was de Schiphorst (locatie Paulus) tijdelijk beschikbaar voor de nachtopvang van daklozen. Toen de voormalige Bethelkerk aan de Sterrenkamp noodopvang van asielzoekers was, hebben vrijwilligers van alle christelijke kerken zich 24/7 ingezet. Daaronder parochianen van de locatie Paulus en de pastoor.

Tot op vandaag is er inwoning in de pastorie Meerstraat. De pastoor was bereid de hem ter beschikking gestelde woonruimte te delen met een asielzoeker en had de Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) aangevraagd. De aanmelding voor huisvesting werd gedaan maar uitvoering liet op zich wachten. Ondertussen diende zich een andere acute huisvestingsnood aan. Na spoedoverleg was er instemming van de bisschop en het bestuur en is er tot op vandaag de inwoning in de pastorie.

Niets van dit alles op basis van vooraf geformuleerd beleid.

Terzijde: de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid deed recent nog een noodoproep aan de Nederlandse kerken voor tijdelijke (nood)huisvesting van statushouders in leegstaande kerken of zalen. Aldus kan ruimte ontstaan in de AZC's.

2.18 Waarom suggesties voor andere pastorieën en niet van de Franciscus?

De commissie doet op bladzijde 36 van het advies wel suggesties voor de pastorie (en het kerkgebouw) van de Franciscus

'Onderzoeken of het gebouw op termijn geheel of gedeeltelijk ingezet kan worden ten behoeve van de zorg of andere gepaste dagopvang dan wel permanent kan worden ingericht als leefgemeenschap voor jongeren en ouderen. Kerkgebouw amoveren en een woningbouwproject op het terrein realiseren.'

Dit sluit, naar ons idee, aan op het advies om de locatie te sluiten.

De suggestie om de pastorie van de Gerardus Majella her te bestemmen (2 appartementen en parochieruimte) sluit aan op het advies om de locatie '*voorhands open houden*'¹ en om de andere gebouwen van deze locatie af te stoten.

Voor de pastorie van de OLV Onbevlekt Ontvangen wordt, naar onze mening, geen andere suggestie gedaan op bladzijde 37 van het advies: het secretariaat uit de pastorie halen en elders in het gebouw onder te brengen en de mogelijke verkoop van wat nu al particulier wordt verhuurd. Tenzij de bouwkundige investering rendeert.

Voor de pastorie van de Paulus is evenmin een suggestie voor ander gebruik. Het advies is om de woning te isoleren. Dat is wettelijk niet verplicht (gezien het kerkelijke gebruik) maar waar de pastoriehuishouding rekening parochiekas is, biedt dat de parochie op termijn een besparing. Dit los van het verschijnsel van klimaatverandering.

¹ Letterlijk woordgebruik van de commissie op bladzijde 39 van het advies.

Voorstel Gebouwenbeleid De Goede Herder Parochie Emmen-Erica

2.19 Franciscus als enige locatie financieel/materieel op orde?

Gesteld wordt dat de locatie Franciscus als enige locatie binnen de parochie alles financieel én materieel alles op orde heeft.

Wij lezen dat nergens in het advies.

De commissie concludeert dat alle locaties - op heden - de financiële zaken op orde hebben. Er is hooguit een kritische noot met bijpassende adviezen m.b.t. de kasstromen (jargon: cashflow) van de OLV Onbevlekt Ontvangen.

De commissie concludeert ook dat alle kerken en pastorieën in goede staat van onderhoud verkeren.

De commissie concludeert wel dat het de Gerardus Majella op heden aan vitaliteit ontbreekt.

Vooruitkijkend naar 2030 is de commissie over de hele parochie verre van optimistisch. Het is dan zorgelijkheid alom, ook financieel.

Die zorgelijkheid alom houdt verband met de toekomstverwachtingen voor Nederland. Onze samenleving blijft naar verwachting verder ontkerkelijken en vergrijzen. Dat heeft een forse impact op alle parochies en gemeenten.

2.20 Wordt met verkoop van de Franciscus andere verbouwingen betaald?

Dat lezen wij niet in het advies.

Voor 2 locaties adviseert de commissie serieuze(re) bouwkundige activiteit: Gerardus Majella en Paulus.

De commissie adviseert ook hoe die locaties die bouwkundige ingrepen kunnen financieren. Uit niets blijkt dat de commissie daarom het afstoten van de locatie Franciscus adviseert.

Bladzijden 35 en 36 van het advies over de locatie Paulus:

- De pastorie isoleren met gebruik van provinciale subsidie, isolatie verdient ook terug door lager energieverbruik.
- Na afloop huurcontract Vlaspit (per 31 december 2027) het gebouw afstoten voor appartementen en de opbrengst gebruiken voor:
 - afbraak van de Schiphorst (huurcontract tot 29 november 2031) en uitbreiding parkeerplaats, dit laatste levert de locatie direct inkomsten op;
 - bij de tijd brengen van het Drieliuk, dat zal naar ons idee hooguit gaan om de modernisering van de keuken en het toilet (temeer waar aanvullend het advies is dit pand op lange termijn ook als woning te kunnen verhuren);
 - renovatie van de pastorie, 'renovatie' zal naar ons idee hooguit kunnen gaan om de verwijdering van oude ongebruikte leidingen en idem wastafels.

Bladzijde 38 van het advies over de locatie Gerardus Majella:

- Het pand Splitting 143 op termijn afstoten. Bezien of op het vrijkomende terrein een "knarrenhofje" kan worden gerealiseerd.
- De voormalige onderwijzerswoning Splitting 144 verkopen en de opbrengst gebruiken voor de ombouw van de pastorie tot appartementen, vergader- en kerkruijme en het secretariaat.

Voor zover bouwkundige actie wordt geadviseerd voor de OLV Onbevlekt Ontvangen maakt de commissie zelf een voorbehoud: zien of de kosten opwegen tegen de opbrengsten.

Voorstel Gebouwenbeleid De Goede Herder Parochie Emmen-Erica

2.21 Kan er een missionaire parochie worden gemaakt?

Het antwoord is: driewerf JA!

Daar wordt ook serieus aan gewerkt. Enkele voorbeelden hiervan zijn:

Tijdens de coronapandemie waren alle kerken dicht. In onze parochie was dagelijks de kerk open voor de Stille Aanbidding. Witte Donderdag 2020 was er 's avonds gelegenheid bij de Heer te waken. We waren de enige parochie waar de heilige Communie uitgereikt werd; het haalde de krant. Op Goede Vrijdag was de kerk open om bloemen te leggen bij het kruis; het was verontrustend druk tijdens de lockdown. Een Dageraadsmis toen de Kerstnacht mis niet mocht. Er was de nachtopvang van daklozen tijdens diezelfde pandemie.

Missionair: elke dinsdag Eucharistie in de Engelse taal, Engelstalige catechese, de jaarlijkse basis cursus Katholiek Zo Gek Nog Niet, inzet voor de tijdelijke noodopvang van asielzoekers aan de Sterrenkamp, de kledinginzameling voor wie in Ter Apel stond te wachten, enz. In de maand oktober de winterkledinginzameling voor de daklozen van Emmen en manden voor de kerkelijke voedselbank.

Om dezelfde missionaire reden kwam de nieuwe website met een moderne lay-out, een herkenbaar webadres, waar de locaties zich als één parochie presenteren met bijpassende mailadressen. Om buitenstaanders actuele informatie te bieden en voor hen bereikbaar te zijn. Daarbij heeft die nieuwe website een pastoorsblog om ook via die moderne route ons geloof in de ontkerstende samenleving te verkondigen.

Missionair is het bewustzijn dat we vanuit Jezus een opdracht in de samenleving hebben en ons er niet van afkeren. Dat in een samenleving die niet alleen ontkerkelijkt maar ook lijdt aan ontkerstening: de christelijke boodschap is niet meer de drager van cultuur en moraal. Een steeds groter wordende meerderheid een zwakke tot helemaal geen band met welk geloof dan ook. Dus ook niet met het christendom.

Een missionaire parochie houdt in: vanuit Jezus voorbij eigen belang zien en handelen, dus ook voorbij het belang van locatie a, b, c of d. Niet alleen met jezelf bezig zijn.

De missionaire Kerk is ook een gemakkelijk te misbruiken containerbegrip. Die missionaire Kerk is méér dan een gelikte publiciteitscampagne. Het gaat elke gedoopte aan. Op de parochiële website heeft de pastoor in elk geval twee blogs geschreven die dit onderwerp raken:

<https://www.degoedeherderparochie.nl/blogs/kerkelijk-probleem-was-wat>,

<https://www.degoedeherderparochie.nl/blogs/nieuw-fundamentalisme>.

Missionair houdt ook in dat ruimte en tijd gemaakt wordt voor nieuwe missionaire activiteiten en dat soms gestopt wordt met activiteiten die de missie per saldo niet (meer) dienen.

2.22 Bewust negatieve lading m.b.t. de Franciscus?

Het antwoord is volgens ons: nee. Wij lezen dat niet in het advies.

De vraag doet naar onze mening tekort aan de oprechte bedoeling van de commissie. Het gebouwenbeleid dat het bisdom wenst ziet uit op 2030. De commissie kijkt dus verder dan anno nu. Zij kijkt vooruit naar het jaar 2030 en dient daarbij het belang van de parochie als geheel.

De Franciscus is getalsmatig de kleinste locatie van de parochie, zo'n 914 parochianen en 48 vrijwilligers.

Onze parochie vergrijst in een hoger tempo dan de samenleving, die al aan het vergrijzen is.

Voorstel Gebouwenbeleid De Goede Herder Parochie Emmen-Erica

De Franciscus die wat parochianen betreft de kleinste locatie is, is wat leeftijdssamenstelling betreft ook de meest vergrijsde locatie van de parochie. Nu is 59% van de parochianen 50 jaar en ouder, 23% ouder dan 80 jaar.

Als niemand sterft, wat heel erg onwaarschijnlijk is, dan is in 2030 42% van de parochianen 80 jaar en ouder: 384 van de 914 parochianen. Andersom: 530 personen zijn dan jonger dan 80 jaar. Als iedereen blijft leven. Waar er nauwelijks jonge aanwas is, zal een fors aandeel ouder dan 50 jaar zijn.

Het Kaski verwacht dat in 2030 het aantal vrijwilligers 22% van het huidige aantal zal zijn. Een afname door veroudering en versterving die niet door jonge aanwas wordt opgevolgd.

In 2030 zijn voor de Franciscus 10,5 vrijwilligers (22% van de huidige 48) te verwachten.

Afname van het aantal gelovigen geeft ook dat minder personen financieel bijdragen. Dat komt niet ten goede van een gezonde financiële huishouding van locaties en dus de totale parochie.

Op basis van die kwetsbaarheid - het geringe aantal parochianen waarvan een groot deel zeer senior zal zijn en het gering aantal te verwachten vrijwilligers - komt de commissie volgens ons tot haar advies m.b.t. de Franciscus.

Zij laat naar onze mening geen negatief geluid horen ten aanzien van de hedendaagse vitaliteit, de hedendaagse financiële staat en de hedendaagse onderhoudsstaat van de gebouwen.

2.23 Gerardus Majella 'voorhands open houden', wat zijn de voorwaarden?

In hoofdstuk 4 van deze notitie komen wij concreet op deze vraag terug.

2.24 Mariakapel (OLV Onbevlekt Ontvangen) bedruipt zichzelf.

Als de Mariakapel financieel zelfredzaam is dan is het bestuur daar blij mee. Het advies van de commissie bevat geen directe opmerkingen voor de Mariakapel.

De commissie merkt wel op dat op de locatie OLV Onbevlekt Ontvangen alle geldstromen in ogenschouw moeten worden genomen.

2.25 Huurcontracten Vlaspit en de Schiphorst.

Opgemerkt wordt dat er huurcontracten zijn voor de Vlaspit (tot 31 december 2027) en voor de Schiphorst (tot 29 november 2031).

Dat was de commissie bekend.

Onder 2.1 hebben wij aangegeven dat niet alle beleidskeuzes in één keer moeten en kunnen worden uitgevoerd.

De datum waarop beide huurcontracten verlopen zijn in dezelfde volgorde als de commissie de uitvoering van werkzaamheden adviseert.

Als adviezen betreffende de Vlaspit en de Schiphorst door het bestuur overgenomen zouden worden en door de bisschop zijn goedgekeurd, kan het verstandig zijn om te anticiperen. De huurders formeel te laten weten dat aan andere bestemming wordt gewerkt en daarom er geen huurverlenging zal komen. Dan weten de huurders tijdig waar zij aan toe zijn.

3. Uitgangspunten en overwegingen.

Maandelijks worden ruim 1.200 parochiebladen bezorgd. In januari daarin het nieuws dat het advies van de commissie Gebouwenbeleid was ontvangen.

Ook werd bericht over de adviesbijeenkomsten met vermelding van tijd en plaats. Het artikel vermeldde dat het complete advies van de commissie te lezen was via de website van de parochie.

De parochiële website met het nieuws over en de link naar het integrale commissieadvies had in de dagen na publicatie een forse stijging in het aantal bezoekers. Zonder twijfel is dat 'aangejaagd' door de aandacht die het Dagblad van het Noorden en RTV Drenthe aan het advies van de commissie hebben besteed. Het advies en de bijbehorende bijeenkomsten kan nauwelijks iemand zijn ontgaan.

Erg royaal geteld hebben 95 parochianen met hun aanwezigheid, per email of inbreng tijdens de adviesbijeenkomsten betrokkenheid getoond. Dat op 8.960 parochianen.

Desinteresse? Berusting? Besef dat er iets gebeuren moet en dat aan het bestuur laten?

Op 2 na pleiten alle reacties voor hun eigen locatie. De meeste reacties zien alleen het nu en het hier, ofwel de eigen locatie vandaag.

Soms is er een blik richting verleden. Bijvoorbeeld dat parochianen actief waren bij de bouw en/of uitbreiding van kerk en/of parochiezaal. Dat geldt voor tenminste 2 locaties: Gerardus Majella en Franciscus.

De reacties bieden weinig tot geen focus op de kerklocatie in de verwachte setting van 2030. Het jaar waar het vanwege het bisdom te formuleren beleid, dus ook het advies van de commissie op uitkijkt.

Ook is er nauwelijks focus op het belang van de gehele katholieke gemeenschap Emmen-Erica in de setting van 2030. 'Locatie denken' is zeer sterk aanwezig.

Waar voor eigen locaties wordt gepleit, zijn ontvangen reacties onderling tegenstrijdig. De een verkiest eigen locatie omdat het rijksmonument is, een ander verkiest eigen locatie juist omdat het géén monument is.

Kiezen voor sluiting en verkoop van die kerklocatie waar projectontwikkelaars en aannemers het meest begerigst naar zullen kijken, dus het meeste bij verkoop opbrengt? Zonder twijfel is dat de zichtlocatie in het centrum: Paulus.

Is totale hergroepering van de parochie in een buitenwijk heilzaam? En voor wie de locatie Barger-Oosterveld niet als wijk van Emmen wil of kan beleven: is totale hergroepering van de parochie in een buitendorp heilzaam? Ook als er twijfels zijn aan de vitaliteit ter plaatse?

De Gerardusprocessie heeft oude papieren, een mooie en waardevolle traditie. Vooral in ere houden! Toch is ook deze processie niet ontkomen aan de ontkerkelijking en vergrijzing. Het heeft met de pandemie ook een klap geïncasseerd zoals andere kerkelijke evenementen: de 3-jaarlijkse Mariaprocesie in Leeuwarden en jaarlijkse evenementen als de diocesane Bonifatiusdag in Dokkum, de Mariavesper in Emmer Compasuum en landelijk de Stille Omgang in Amsterdam.

Voorstel Gebouwenbeleid De Goede Herder Parochie Emmen-Erica

Wordt het de mooiste locatie? Mooi is subjectief en smaken verschillen. Wat smaakvol heet te zijn kan met de tijdsgeest veranderen.

Volop reden om principiële uitgangspunten vast stellen.

3.1 De kernactiviteit van de parochie.

De kernactiviteit (jargon: corebusiness) van de parochie:

door Jezus een volk van God te vormen - uit alle naties, rassen en talen - dat Hem in de liturgie ontmoet, lof en eer brengt, gevoed wordt én vanuit een levend geloof de samenleving diakonaal haar dienst bewijst én catechese biedt zodat alle leeftijden in geloof kunnen groeien.

De oorspronkelijke en voornaamste (jargon: primaire) taak van de parochie is de religieuze opdracht, zeker ook in de huidige ontkerstende samenleving! Dat is dé kern waar alles om begonnen is en blijft.

Al het andere is leuk, mooi, geweldig, wellicht van groot belang en ook nog nodig zolang dat dienstbaar is aan en te combineren is met de kernactiviteit van de parochie.

Beheerder van cultureel of kerkelijk erfgoed zijn is geen kerntaak. Exploitant van onroerend goed zijn is geen kerntaak. Een laatste dorps- of wijkvoorziening zijn is geen kerntaak. Een gemeenschap in standhouden omwille van die gemeenschap sec, dus zonder geloofsinhoud, is geen kerntaak. Verlengstuk zijn van wereldlijke uitvaartorganisaties is geen kerntaak. Al of niet voordelig huisvesting bieden aan verenigingen en stichtingen (zonder winstoogmerk) die niet geloofsinhoudelijk met de parochie verbonden zijn is geen kerntaak. Enz., enz.

Het zou fijn zijn als al die genoemde niet-kerntaken toch mogelijk zouden zijn maar wel met de voorwaarde dat zij de kernactiviteit niet belemmeren, ook niet indirect.

3.2 Wat is nodig voor die kernactiviteit van de toekomstige parochie?

De bevolkingsopbouw van ons land toont vergrijzing én voortschrijdende secularisatie, dat ontkerkelijking geeft. Een ruime meerderheid (58%) van de Nederlanders rekent zich niet tot een religie, christelijk of niet-christelijk maakt niet uit.

Dat percentage van 58% gaat de komende jaren snel én fors stijgen. Gelovigen behoren tot de seniore leeftijdscategorie. Het aantal gelovigen zal alleen al door natuurlijke sterfte fors dalen. Nieuwe instroom staat daar nauwelijks tegenover.

Een ander deel van de gelovigen wordt door de voortschrijdende jaren minder mobiel of zal afhankelijk worden van verzorging en/of verpleging. Dat leidt tot afname van het kerkbezoek.

Daaroverheen blijft de secularisatie (ontkerstening) een rol spelen. De cijfers van het Kaski geven geen reden tot enig optimisme.

De Goede Herder Parochie Emmen-Erica is helaas niet uniek. Het bisdom vraagt met reden van alle parochies gebouwenbeleid. Het probleem speelt in heel ons land, de hele westerse samenleving.

Onder paragraaf 2.2 is op basis van het aantal dopelingen gesteld dat de parochie op langere termijn, dus ná 2030, minder dan 2.250 parochianen zal tellen, ten opzichte van het huidige aantal van 8.960. Wie de lijnen van de Kaski- en CBS-statistieken doortrekt maakt zich geen illusies.

Voorstel Gebouwenbeleid De Goede Herder Parochie Emmen-Erica

Kijk goed rond in uw eigen kerkgebouw: overzie de aanwezige aantallen en leeftijden, overzie de mate van kerkelijke betrokkenheid van uw eigen familie - broers, zussen, kinderen, kleinkinderen, neven, nichten, enz. – of het gebrek daaraan en u weet wat parochies en kerkelijke gemeenten te wachten staat.

Een parochie die op lange termijn, nogmaals dat is ná 2030, minder dan 2.250 parochianen telt heeft voldoende aan één kerkgebouw en ruimte voor secretariaat, archief, ontmoeting, catechese en wat al niet meer. Daarbij één pastorie voor huisvesting van de dienstdoende priester.

Wat die toekomstige kleine parochie ook nodig heeft: een financiële reserve.

Aankomende katholieken leven onder andere economische omstandigheden en moeten met veel minder gelovigen de parochie in standhouden. Potverteren om nu iedereen te plezieren is dus geen optie.

Geografisch kijkend waar in de achterliggende jaren hoe vaak is gedoopt (zie paragraaf 2.2) doet vermoeden dat het zwaartepunt van toekomstig katholiek leven Emmen zal zijn. Gezien het inwonertal, vergeleken met alle omliggende dorpen, is dat niet verbazingwekkend.

Dorpen of wijken van Emmen die ooit overwegend katholiek waren zijn dat nu al niet meer. Samen met protestanten zullen katholieken overal een christelijke minderheid zijn.

Een voorbeeld: Erica telt nu 4.730 inwoners, de kerklocatie die meer omvat dan Erica telt 1.825 parochianen. Op basis van het aantal dopelingen in de achterliggende jaren telt de kerklocatie in Erica op lange termijn, dus ná 2030, maximaal 200 parochianen. Dan moet wel elke dopeling er blijven wonen, meelevend katholiek blijven en 100 jaar worden.

Wellicht dat hier en daar iets van katholiek cultuurgoed blijft bestaan, op plekken waar de katholieken eens dominant waren, maar dat vertaalt zich niet naar betrokkenheid op de parochie. In Friesland, Groningen en Drenthe wordt op tal van plaatsen, die als katholiek golden, het carnaval gevierd maar dat heeft geen enkel positief effect op de religieuze dagen die erop volgen. Zoals in heel Nederland de feesten van de heilige bisschoppen Martinus en Nicolaas compleet ontkerstend zijn.

Die toekomstige kleine parochie zal in elk geval multi-etnisch zijn: uit alle rassen, naties en talen. Niets nieuws onder de zon: in de 19^e eeuw brachten buitenlandse arbeidsmigranten het katholicisme terug in Drenthe.

De multi-etnische samenstelling is een andere setting dan wat eens de dorpsparochie was. Waar men grotendeels dezelfde (Duitse) wortels had, dus letterlijk gelijk van kleur en in het dorp het dagelijks leven samen beleefde.

De toekomstige kleine parochie valt niet samen met een wijk of dorp maar heeft voor Emmen en wijde omgeving een centrumfunctie te vervullen. Zij is niet gericht op de nood of behoefte van één enkele wijk of dorp maar op de gehele samenleving, zoals die zich aandient. Dat is die missionaire parochie. Het vaak nog aanwezige 'locatie denken' dat de commissie Gebouwenbeleid benoemde staat hier haaks op.

Voorstel Gebouwenbeleid De Goede Herder Parochie Emmen-Erica

In een samenleving waarin christenen nog meer een minderheid zullen vormen, hebben wij als parochie ervoor te zorgen dat we niet onzichtbaar worden. Dat vraagt één zichtbaar en herkenbaar kerkgebouw met bijpassende ruimten en een aanpalende pastorie.

Tot zover de bestuurlijke doorkijk van wat ná 2030 te verwachten is.

Het is helder dat het advies van de commissie Gebouwenbeleid 2023-2030 geen eindstation is. Het is goed en verstandig om bij de beleidsbepaling in het achterhoofd te houden wat het "eindstation" zou kunnen zijn. Althans met de kennis van nu en onbekend met factoren die het christelijke tij ten goede zouden kunnen keren.

Uitvoering van het commissieadvies, ook als het in fases gebeurt, doet ongetwijfeld sommige personen pijn. Niet zonder reden pleiten zovelen voor de eigen kerklocatie. Een vertrouwde kerk met herinneringen en emoties. In en rond die kerk een gemeenschap met bekende en vertrouwde personen met wie een band is opgebouwd.

Niets doen is echter ook geen optie. Dan zouden sommige kerklocaties letterlijk uitsterven en ineenstorten.

4. Beleidsvoorstellen ter beoordeling van de bisschop.

De opmerkingen en adviezen die het parochiebestuur van parochianen en geledingen heeft ontvangen, ondermeer tijdens de parochiële adviesbijeenkomsten (notulen zijn als bijlage c gegeven), alle vragen beantwoord hebbende ziet het parochiebestuur geen gegronde reden om af te wijken van het advies van de commissie Gebouwenbeleid (gegeven als bijlage a).

Het advies van de commissie is genuanceerd, onderbouwd, onafhankelijk en deskundig in haar oordeel over het afzonderlijk parochieel onroerend goed. Wel werden enkele errata opgemerkt en zijn er enige aanvullingen van toepassing, waartoe bijlage b is toegevoegd.

Op een paar onderdelen heeft het parochiebestuur wel een aanvulling op het advies van de commissie. Die aanvullingen zijn niet afwijkend maar juist in lijn met wat geadviseerd is. Die aanvullingen worden hieronder expliciet benoemd.

Wij delen dus ook de mening van de commissie (*met uitdrukkelijk niet de focus op de situatie per locatie van vandaag maar op die van 2030*) dat gelet op demografische ontwikkeling en diensgevolge afnemend kerkbezoek, vrijwilligers en inkomsten tijdige besluitvorming over onontkoombare kerksluiting nodig is.

Dat brengt het parochiebestuur tot de hieronder genoemde beleidsvoorstellen die aan de bisschop van Groningen-Leeuwarden ter goedkeuring worden voorgelegd.

De uitvoeringsfase - het wie, wat, hoe, wanneer, enz. - komt kijken nadat de bisschop van Groningen-Leeuwarden de beleidsvoorstellen heeft goedgekeurd.

4.1 Méér centraal organiseren, één geloofsgemeenschap worden

Het parochiebestuur deelt de conclusie dat locatie denken sterk aanwezig is. Bij de fusie per 2015 was het uitgangspunt: decentraal doen wat decentraal kan en anders centraal.

Wij volgen het advies van de commissie zoveel als mogelijk centraal te organiseren (dus samenwerking en ontmoeting tussen de locaties) en alleen per locatie te organiseren als dat lokaal beter kan.

Voorstel Gebouwenbeleid De Goede Herder Parochie Emmen-Erica

Een kleiner, dus kwetsbaarder, wordende parochie kan aldus haar krachten bundelen dus zich versterken (jargon: consolideren) om haar religieuze opdracht te volbrengen (jargon: kernactiviteit of corebusiness) en zich gelijktijdig ontwikkelen tot één geloofsgemeenschap (jargon: convergentie).

In een nog te schrijven beleidsplan voor De Goede Herder Parochie Emmen-Erica komt het bestuur terug op dit uitgangspunt.

4.2 De parochiekerkhoven

Om historisch verklaarbare reden stonden parochiekerkhoven alleen open voor overledenen van de eigen parochie. Er waren veel katholieken, dus veel begrafenissen. Het kerkhof van een parochie zou vol kunnen raken.

Sinds de fusie is deze historische gedachtegang voortgezet door de kerkhoven alleen open te stellen voor overledenen van de eigen locatie. Zo is het nog steeds formeel geregeld in de twee afzonderlijke kerkhofreglementen.

Het aantal begravingen is echter door crematie fors afgenomen, daaroverheen zijn er fors minder begravingen door voortschrijdende ontkerkelijking.

Het gevaar van een vol kerkhof is niet meer aanwezig. Daling van het aantal begravingen, dus daling van de kerkhofinkomsten, maakt de financierbaarheid van die kerkhoven op termijn een bron van zorg. Daaroverheen luidt het advies van de commissie dat wij ons tot één geloofsgemeenschap (jargon: convergentie) moeten ontwikkelen.

- Wij volgen het advies van de commissie om de parochiële kerkhoven open te stellen voor alle overleden parochianen.
- Aanvullend met verwijzing naar paragraaf 4.1 (centraal doen wat centraal kan) zullen wij voor de 2 kerkhoven één kerkhofreglement ontwerpen, die door de bisschop moet worden goedgekeurd.
- Leges voor het te zijner tijd ruimen van een graf en algemeen kerkhofonderhoud zijn op de locatie Gerardus Majella nooit voor die doelen gereserveerd maar direct geheel aangewend voor de exploitatie van die locatie (voorheen parochie).

Wij volgen het advies van de commissie om voor dit kerkhof een nader te becijferen bedrag, ten laste van het eigen vermogen van deze locatie, te reserveren voor het te zijner tijd ruimen van graven.

- Aanvullend zullen wij, ten laste van het eigen vermogen van de locatie Gerardus Majella, ook een nader te becijferen bedrag reserveren voor toekomstig algemeen kerkhofonderhoud.
- Aanvullend zullen toekomstige betalingen voor grafruiming en kerkhofonderhoud op de locatie Gerardus Majella niet meer worden aangewend voor de exploitatie van die locatie maar worden toegevoegd aan de bedoelde voorzieningen.
- Aanvullend lijkt het ons ook raadzaam te onderzoeken of en hoe het Kerkenbos van de locatie OLV Onbevlekt Ontvangen en het processiepark van de locatie Gerardus Majella gebruikt kunnen worden als natuurbegraafplaats.

Voorstel Gebouwenbeleid De Goede Herder Parochie Emmen-Erica

4.3 Parochiebestuur/locatieraad: geen vastgoedbeheerder en doelmatigheid.

- Wij volgen het advies van de commissie dat onroerend goed aanhouden geen doel op zich is. Onroerend goed dat wordt aangehouden moet dienstbaar zijn aan de kernactiviteit van de parochie, beschreven in paragraaf 3.1.
- Wij delen de mening van de commissie dat de parochie onvoldoende over de actuele expertise beschikt om zelf huurcontracten en aanverwante zaken adequaat te regelen.

Wij volgen het advies van de commissie om een deskundige te zoeken die dergelijke namens de parochie uitvoert, met inachtneming van de kerkelijke voorschriften.

- Wij delen de mening van de commissie dat veel ruimten ondoelmatig worden gebruikt omdat die ruimte er toch is. Wij volgen het advies van de commissie om tot doelmatiger en multidisciplinair gebruik te komen.
- Méér centraal werken, volgens paragraaf 4.1, tilt doelmatiger gebruik van ruimten ook op tot parochieel niveau.

4.4 Kerklocatie H. Franciscus van Assisi.

Wij volgen met pijn het advies van de commissie om de kerklocatie H. Franciscus van Assisi zodra mogelijk te sluiten.

Nogmaals, niet vanwege de focus op de situatie van vandaag maar op die van 2030 en later.

Zijn alle kerklocaties op termijn kwetsbaar, de H. Franciscus van Assisi ondervindt op weg naar 2030 als eerste de impact van bedreigde vitaliteit.

Deze kerklocatie is veruit de kleinste en in leeftijdsopbouw de meest seniore van de 4 kerklocaties. Op korte afstand van de H. Franciscus van Assisi resteert de parochie nog andere kerklocaties, aldus paragraaf 2.16. We hopen op termijn met een plan te komen waarmee parochianen van deze locatie, na kerksluiting, elkaar en de parochie niet uit het oog verliezen.

Het kerkgebouw van de H. Franciscus van Assisi is het enige van de 4 kerklocaties zonder provinciale of rijks monumentale status. Herbestemming biedt daarom meer mogelijkheden dan de andere kerklocaties.

Niet eerder dan 7 maart 2023 verzond het bisdom aan alle parochies de waardestelling van het cultuurhistorisch belang van hun kerkgebouwen. Die waardestellingen zijn gemaakt door de Diocesane Commissie Kerkelijk Kunstbezit (DCKK). Voor de kerkelijke vrijwilligers van de DCKK een mammoetklus om dat voor alle parochiekerken in heel het bisdom te doen. Onze inschatting is dat het daarom niet eerder verstuurd kon worden.

De verzending was dus ná de parochiële adviesbijeenkomsten die in Erica en Emmen zijn gehouden. De waardestelling van het cultuurhistorisch belang van onze parochiekerken en de aanbiedingsbrief van 7 maart 2023 zijn als bijlage d gegeven.

Sluiting van het kerkgebouw van de H. Franciscus van Assisi conflicteert niet ten aanzien van het cultuurhistorische belang dat de DCKK heeft gewogen.

4.5 Kerklocatie H. Gerardus Majella.

Wij volgen het advies, én het letterlijk woordgebruik, om de H. Gerardus Majella voorhands open te houden.

Voorstel Gebouwenbeleid De Goede Herder Parochie Emmen-Erica

In antwoord op de vraag in paragraaf 2.23, de voorwaarden voor het 'voorhands' openhouden:

1. Bij reguliere vieringen zijn er voldoende kerkgangers die instandhouding rechtvaardigen. Instandhouding van een kerk zonder of met een miniem aantal kerkgangers is geen kernactiviteit (jargon: corebusiness) van de parochie.
2. Er zijn voldoende vrijwilligers om de kerklocatie met een waardige liturgie open te houden, zoals locatieraadsleden en koster.
3. De financiële exploitatie is sluitend.

In hoofdstuk 1 is gezegd dat wij blij zijn dat het advies van de commissie Gebouwenbeleid op de locatie H. Gerardus Majella tot een wake-up call heeft geleid. Recentelijk was de vitaliteit van deze locatie een bron van hele grote zorg.

Intussen is een nieuwe locatieraad benoemd, nieuwe koster aangenomen en zijn een paar nieuwe werkgroepen opgericht. Vreugdevol en hoopvol (!) maar zeker geen lichte opgave in de context van de huidige samenleving: demografische opbouw en ontkerstening. De tijd zal leren hoe bestendig het zal zijn.

- Wij volgen het advies van de commissie om de voormalige kleuterschool (Splitting 143) op termijn af te stoten en aan te bieden voor herontwikkeling, als "knarrehofje" of anderszins.
- Wij volgen het advies van de commissie om de voormalige onderwijzerswoning (Splitting 144), nu particulier verhuurd op termijn te verkopen. De opbrengst wordt, zoals geadviseerd, gereserveerd voor de opsplitsen en verbouw van de pastorie.
- Het advies tot opsplitsing en verbouw van de pastorie (zijnde geen rijksmonument) houden wij aan tot medio 2029.

Deze pastorie is niet particulier verhuurd maar, zoals omschreven in paragraaf 2.17, gekoppeld aan de pastorale zending van en de arbeidsovereenkomst met de pastoraal werkster. Evenals de pastorie Meerstraat (locatie Paulus) heeft het een religieuze bestemming en is een energielabel derhalve niet verplicht. Desalniettemin streven we een energiebewust beleid na.

Volgens de nu geldende pensioenregels wordt de pastoraal werkster half 2029 pensioengerechtigd. Dan komt de pastorie vrij.

Medio 2029 is helder hoe bestendig de revitalisering van de locatie is. Helder is dan ook welke toekomstige behoefte aan ruimte er zal zijn. Dat is in lijn met het advies van de commissie om geen ruimten te gebruiken omdat die ruimten er toch zijn en zoveel als mogelijk centraal te organiseren.

4.6 Kerklocatie H. Paulus

Wij volgen het advies van de commissie om:

- Op termijn het gebouw de Vlaspit (Slenerbrink 272, met religieuze doeleinde dus zonder verplicht energielabel verhuurd tot 31 december 2027) te verkopen voor herontwikkeling en de opbrengst te reserveren voor renovatie van de pastorie (Meerstraat 4), Drieluik (Weerdingerstraat 33) en de amovatie van de Schiphorst (Meerstraat 8 en 8a).
- De Schiphorst (Meerstraat 8 en 8a) onder te brengen in een ontwikkelingsproject. Na opzegging of beëindiging van de huur (die loopt tot 29 december 2031) het gebouw te amoveren.

Voorstel Gebouwenbeleid De Goede Herder Parochie Emmen-Erica

Dan bezien of het vrijgekomen perceel bij de parkeerplaats kan worden gevoegd. Is het dan een rendabele investering? In de huidige situatie is deze parkeerplaats een niet te verwaarlozen medefinancier van onze kernactiviteit. Na de kerkbijdragen is het de 2^e grootste inkomstenbron van de parochie.

Aanvullend is het raadzaam te onderzoeken of de parkeerplaats oplaadpalen kan krijgen, voor elektrische auto's.

- Is de onder de vorige bulletpoint genoemde investering niet reëel dan volgen wij het advies van de commissie om de parkeerplaats aan te bieden voor herbestemming.
- Het Drieluik (Weedingerstraat 33) te moderniseren zodat alle activiteiten, ook die van de Schiphorst, hierin ondergebracht kunnen worden en indien nodig op termijn als woning verhuurd kan worden.
- De pastorie (Meerstraat 4) te isoleren en zo mogelijk de verwarmingstechniek te moderniseren.

De kerk (Meerstraat 2) en de pastorie (Meerstraat 4) zijn provinciale monumenten. Wat de verduurzaming aangaat is de regelgeving voor monumenten nu soepeler dan voorheen. Wij achten het aanvullend raadzaam om een deskundige advies te vragen hoe pastorie en kerk kunnen worden verduurzaamd.

4.7 Kerklocatie OLV Onbevlekt Ontvangen

Wij volgen het advies van de commissie om:

- Op korte termijn de exploitatie van de kerklocatie te herzien, waarbij alle geldstromen worden betrokken, om tot een blijvend sluitende exploitatie te komen.
- Op korte termijn in gesprek te gaan met de scouting St. Pancratius/Maria Immaculata te Erica om op nader te formuleren voorwaarden te komen tot verkoop en/of erfpacht van het St. Jozefgebouw achter de kerk en nu bij hen in gebruik.
- In gesprek met de kerkhofstichting te Erica invulling te geven aan een jaarlijks indexbare erfpachtcanon voor het gebruik van ondergrond van het kerkhof en de toegangsweg.
- Het secretariaat uit de pastorie te halen en elders in het gebouw onder te brengen.
- De pastorie los te koppelen van de kerk en geheel te verhuren of onder voorwaarden te verkopen.
- Te bezien of zonnepanelen kunnen worden aangebracht en of de kerk met infrarode verwarmingstechniek kan worden uitgerust.

Het advies tot medegebruik van de parochiekerk door de PKN gemeente te Erica is door de feitelijkheid ingehaald. Er is nu medegebruik door de Poolstalige parochie.

Emmen, 15 juni 2023

het bestuur van De Goede Herder Parochie Emmen-Erica

Bijlagen:

- a. Gebouwenbeleidsplan Goede Herder Parochie
- b. Errata
- c. Notulen van de adviesbijeenkomst te Erica
- d. Notulen van de adviesbijeenkomst te Emmen
- e. De aanbiedingsbrief van 7 maart 2023
- f. Waardevaststellingsverslag Diocesane Commissie Kerkelijk Kunstbezit